

Οι γαλλικές βουλευτικές εκλογές και η Αριστερά

Αναδημοσίευση από το commune.org.gr

του Σταύρου Τομπάζου

Στις 12 Ιουνίου θα πραγματοποιηθεί ο πρώτος γύρος των γαλλικών βουλευτικών εκλογών και μία εβδομάδα αργότερα ο δεύτερος. Μετά από το ανέλπιστα υψηλό ποσοστό του Ζαν Λικ Μελανσόν στις πρόσφατες προεδρικές εκλογές, στις οποίες ωστόσο ο ηγέτης της Ανυπότακτης Γαλλίας δεν κατάφερε να περάσει στον δεύτερο γύρο εξασφαλίζοντας 22% των ψήφων έναντι 23% της Μαρίν Λεπέν και σχεδόν 28% του Εμανουέλ Μακρόν, δημιουργήθηκε μια πρωτοφανής δυναμική στον χώρο της γαλλικής Αριστεράς που την κατέστησε πρώτη δύναμη στις δημοσκοπήσεις.

Αμέσως μετά την επικράτηση του Μακρόν στις προεδρικές εκλογές, ο Μελανσόν επιχείρησε να μετατρέψει τις βουλευτικές εκλογές σε τρίτο γύρο των προεδρικών εκλογών. Μέσα σε λίγες μέρες κατάφερε να πείσει άλλα κόμματα της Αριστεράς και συγκεκριμένα το ΚΚΓ με 2,3%, του Πράσινους με 4,6% και το Σοσιαλιστικό Κόμμα με 1,7% (ποσοστά των υποψήφιων αυτών των κομμάτων στις προεδρικές εκλογές) να σχηματίσουν ενιαίο εκλογικό σχήμα: Την Νέα Κοινωνική και Οικολογική Λαϊκή Ενότητα.

Διακηρυγμένος στόχος του νέου εκλογικού σχηματισμού δεν είναι μόνο η πρωτιά στον πρώτο γύρο των εκλογών, αλλά και η εξασφάλιση κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, πράγμα που δημιουργεί μεγάλη ανησυχία στον Μακρόν και τις δυνάμεις του κατεστημένου στην Γαλλία και την Ευρώπη.

Το κοινοβουλευτικό σύστημα της Γαλλίας είναι εξαιρετικά πλειοψηφικό. Οι 571 περιφέρειές του εκλέγουν έναν βουλευτή καθεμιά. Στον δεύτερο γύρο περνούν οι δύο πρώτοι, για να εκλεγεί ο ένας εκ των δύο.

Ενδεχόμενη κοινοβουλευτική πλειοψηφία της Αριστεράς θα σήμαινε κυβέρνηση της Αριστεράς, αφού ο Μακρόν θα υποχρεωνόταν να διορίσει πρωθυπουργό τον Μελανσόν. Ο σχηματισμός κυβέρνησης είναι στη δικαιοδοσία του πρωθυπουργού. Με άλλα λόγια, θα προέκυπτε μια νέα «συγκατοίκηση», τα χαρακτηριστικά της οποίας, στην συγκεκριμένη συγκυρία, θα καθορίζονταν περισσότερο από τον πρωθυπουργό παρά από τον πρόεδρο.

Σύμφωνα με το γαλλικό σύνταγμα, αν και ο πρόεδρος θεωρείται ο αρχηγός του κράτους, οι αρμοδιότητές του περιορίζονται στα θέματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας/πολέμου. Ο πρόεδρος της χώρας είναι δηλαδή ο επικεφαλής του στρατού και των διεθνών σχέσεων της χώρας. Όταν ο πρωθυπουργός εκπροσωπεί άλλη παράταξη, δεν μπορεί να βγάλει τη χώρα από το ΝΑΤΟ, μπορεί όμως να εφαρμόσει το υπόλοιπο πρόγραμμά του.

Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα της Ανυπότακτης Αριστεράς, που υιοθέτησε με ελάχιστες διαφοροποιήσεις και η Νέα Κοινωνική και Οικολογική Λαϊκή Ενότητα, είναι ιδιαίτερα ριζοσπαστικό. Περιλαμβάνει τη γενίκευση του τριανταπεντάωρου, τη δραστική αύξηση του κατώτατου μισθού, την εθνικοποίηση/κοινωνικοποίηση βασικών τομέων οικονομίας όπως η ηλεκτρική ενέργεια και οι τράπεζες, μονομερή διαγραφή μέρους του δημόσιου χρέους, φορολογική μεταρρύθμιση και δραστήρια δημοσιονομική πολιτική, κεντρικό σχεδιασμό της διαδικασίας μετάβασης στην οικολογική οικονομία.

Ένα τέτοιο πολιτικό πρόγραμμα δεν είναι βέβαια συμβατό με τον «κορσέ» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γι' αυτό ακριβώς οι διαπραγματεύσεις του Μελανσόν με τους ηγέτες των άλλων πολιτικών κομμάτων από τα οποία προέκυψε το νέο εκλογικό σχήμα της ενωμένης Αριστεράς επικεντρώθηκαν στο θέμα της «ανυπακοής» στην Ε.Ε. Όλα τα συμμετέχοντα κόμματα δεσμεύτηκαν ρητά ότι η απάντηση στις επιταγές της Ε.Ε. θα είναι η ανυπακοή. Αυτός είναι και ο λόγος που ακόμη και ο Μακρόν, σε μια προσπάθεια προσέλκυσης ψηφοφόρων, έθεσε πρόσφατα θέμα επανεξέτασης των προνοιών των Ευρωπαϊκών Συνθηκών.

Το πνεύμα του προγράμματος της ενωμένης Αριστεράς στην Γαλλία θυμίζει κάπως αυτό του ΣΥΡΙΖΑ της περιόδου πριν την συνθηκολόγηση του 2015. Ωστόσο, ο Μελανσόν δεν είναι Τσίπρας και η Γαλλία δεν είναι Ελλάδα. Ο Μελανσόν έκτισε το πολιτικό του προφίλ ασκώντας σκληρή κριτική στη συνθηκολόγηση του 2015 και χρησιμοποιώντας τον Τσίπρα ως παράδειγμα προς αποφυγή. Η Ε.Ε. και οι θεσμοί της (ΕΚΤ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Συμβούλιο) δεν διανοούνται να μεταχειριστούν τη Γαλλία με εκβιασμούς και τελεσίγραφα όπως έκαναν με την Ελλάδα. Χωρίς την Γαλλία δεν υπάρχει Ευρωπαϊκή Ένωση. Άλλωστε, το προηγούμενο του ευρω-συντάγματος είναι χαρακτηριστικό. Αν και το είχε καταψηφίσει το ολλανδικό Κοινοβούλιο, η διαδικασία υιοθέτησής του συνεχίστηκε στις άλλες χώρες σαν να μην συνέβαινε τίποτα. Μόλις το καταψήφισαν οι Γάλλοι με το δημοψήφισμα του 2005, η όλη διαδικασία σταμάτησε. Χρειάστηκε να αλλάξει σε κάποιο βαθμό και κυρίως να «κρυφτεί» πίσω από τη συνθήκη της Λισαβόνας για να περάσει αργότερα. Συνεπώς, η διακύβευση των βουλευτικών εκλογών στη Γαλλία είναι μεγάλη και δεν αφορά μόνο τη Γαλλία.

Τρεις πολιτικοί πόλοι

Όπως έδειξαν οι πρόσφατες προεδρικές εκλογές στη Γαλλία, το εκλογικό σώμα χωρίστηκε σε τρία μέρη: τη μετα-φασιστική Δεξιά, τη νέα Δεξιά (ή το «ακραίο κέντρο») μαζί με ό,τι απέμεινε από την παλιά Δεξιά, και την Αριστερά. Αν προσθέσει κανείς τα ποσοστά των υπόλοιπων υποψηφίων σε αυτά των τριών κύριων (Λεπέν, Μακρόν, και Μελανσόν), κάθε παράταξη εξασφάλισε μεταξύ 11 και 12 εκατομμυρίων ψήφους.

Η κατάρρευση του Σοσιαλιστικού Κόμματος και η μετακίνηση των παραδοσιακών ψηφοφόρων του είτε στη νέα Δεξιά είτε στην Αριστερά καταδεικνύει την αδυναμία των καρτελοποιημένων κομμάτων με σοσιαλδημοκρατικό στίγμα να αντέξουν σε συνθήκες όξυνσης των ταξικών αντιθέσεων. Η πολυσυλλεκτική εκπροσώπηση κοινωνικών στρωμάτων με διαφορετικά συμφέροντα, που χαρακτηρίζει τα κόμματα-καρτέλ, αποσυντίθεται όταν αυτά τα συμφέροντα αποδειχθούν όχι μόνο διαφορετικά αλλά και

ανταγωνιστικά. Η πολυσυλλεκτικότητα υποχωρεί προς όφελος μιας συμπεριληπτικής πολιτικής εκπροσώπησης με ταξικό στίγμα. Όσο πιο πυκνός είναι ο πολιτικός χρόνος, τόσο πιο γρήγορα εξασθενεί και αποσυντίθεται η σοσιαλδημοκρατία παντού στην Ευρώπη, πληρώνοντας με αυτό τον τρόπο τη νεοφιλελεύθερη στροφή της.

Αυτή η ένταση ανάμεσα σε ένα δεξιόστροφο και ένα αριστερόστροφο τμήμα απαντάται «μικρογραφικά» και στο γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα του 1,7%. Η πλειοψηφία του μετά χαράς υιοθέτησε το ριζοσπαστικό πρόγραμμα Μελανσόν και το εκπροσωπεί επάξια στα ΜΜΕ, παρά την έντονη διαφωνία της δεξιάς πτέρυγας του και του πρώην πρωθυπουργού Φρανσουά Ολάντ.

Ποιος θα κερδίσει τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές στη Γαλλία; Η πιθανότητα να κερδίσει την πρωτιά η Αριστερά είναι πολύ μεγάλη. Αυτό δείχνουν τουλάχιστον οι δημοσκοπήσεις. Είναι, ωστόσο, πολύ πιο δύσκολο η Αριστερά να κερδίσει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, αφού ο Μακρόν φαίνεται να έχει μεγαλύτερες «εφεδρείες» στον δεύτερο γύρο τόσο από τους ψηφοφόρους της παλιάς Δεξιάς όσο και από αυτούς της άκρας Δεξιάς. Αυτός είναι και λόγος που η Αριστερά επιχειρεί πολύ συνειδητά να κερδίσει ψήφους από την αποχή, την οποία επέλεξαν 12,8 εκατομμύρια ψηφοφόροι στον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών (χωρίς το λευκό και το άκυρο). Το στοίχημα λοιπόν για την Αριστερά είναι να καταφέρει να ενεργοποιήσει πολιτικά ένα μέρος των ψηφοφόρων που η κοινωνική ματαίωση ή η πολιτική απογοήτευση οδήγησε στην αποχή.